

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Stand van zaken implementatie Omgevingswet	TELEFOONNUMMER	+31636104035
DATUM	08-11-2022	E-MAILADRES	femke.lameris-huis@provincie- utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-711031457-36267	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Femke Lameris - Huis	TEAM	PL1
NUMMER PS	PS2022OGV	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

De inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2023 is uitgesteld o.a. op verzoek van provincies. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken van de voorbereidingen bij de provincie Utrecht, de zorgen die wij hebben geuit t.a.v. verantwoorde inwerkingtreding en hoe wij ons voorbereiden op de nieuwe inwerkingtreddingsdatum.

Inleiding:

Vrijdag 14 oktober 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in een [Kamerbrief](#) bekend gemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet op 1 januari 2023 zal zijn. De beoogde inwerkingtreddingsdatum is nu 1 juli 2023. Daarover moeten de Tweede en Eerste Kamer nog een besluit nemen. De zes maanden tot inwerkingtreding zijn nodig om het digitale stelsel over de hele keten te testen, in te regelen en te oefenen.

Minister De Jonge heeft na overleg met IPO en andere betrokken koepels tot dit uitstel besloten. Volgens het IPO kwam inwerkingtreding te vroeg omdat er nog geen sprake is van een werkende DSO keten en bewezen werkende Tijdelijke Alternatieve Maatregelen. Daardoor hebben provincies onvoldoende oefen- en inregeltijd met het stelsel en in de keten. Dit is voor provincies essentieel in verband met het ontbreken van overgangsrecht (bij inwerkingtreding vervallen de provinciale regels gebaseerd op de ingetrokken wetten van het rijk).

In de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn vanuit het Rijk, als stelselverantwoordelijke, afgelopen maanden weer grote stappen gezet. Het DSO is echter nog niet gereed conform afspraken die het IPO hierover met het ministerie begin 2022 heeft gemaakt. Dat betekent risico's voor dienstverlening en gebiedsontwikkeling. Dit was ook de bevinding van de Adviescommissie ICT (Ac-ICT), die op verzoek van de Eerste Kamer onderzoek heeft gedaan naar de stand van zaken van het stelsel.

Het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet was wegens bovenstaande ook het advies van de Provincie Utrecht aan het IPO en daarmee aan de minister van BZK. Ondanks de vele zaken die in de Provincie Utrecht al geregeld zijn, hebben we last van het DSO dat nog niet gereed is. En we willen graag de Omgevingswet in werking zien gaan op een manier dat we ook daadwerkelijk bij kunnen dragen aan de doelen van de wet, zoals snellere doorlooptijden en procedures en het initiatief centraal stellen.

Hieronder duiden wij kort waar de provincie Utrecht staat in de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet: de realisatie van een werkende planketen en VTH-keten. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de zorgen die we hebben.

Stand van zaken Provincie Utrecht:

Plan - keten

Met beleidsontwikkeling in de geest van de Omgevingswet heeft Provincie Utrecht een grote stap gezet. De vastgestelde integrale Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en het voorbereidingsbesluit liggen klaar om gepubliceerd te worden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Vervolgens gaan we aan de slag om de reeds vastgestelde programma's te publiceren. Voor de andere instrumenten van de Omgevingswet (projectbesluit, reactieve interventie en instructie) zullen we, wanneer het DSO bij inwerkingtreding daarvoor nog niet gereed is, gebruik maken van alternatieven, de zogenaamde Tijdelijke Alternatieve Maatregelen.

De zorgen die we hebben liggen bij de werking van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

- Op dit moment kunnen visie en verordening wel gepubliceerd worden, maar ze kunnen nog niet gewijzigd worden. Een belangrijke juridische handeling waarmee we in staat zijn om adequaat te kunnen reageren op noodzakelijke wijzigingen. Wanneer de software gereed is kunnen wij definitief publiceren in het stelsel.
- Gemeenten lijken veel gebruik te gaan maken van Tijdelijke Alternatieve Maatregelen voor hun plannen. Daarmee is er niet een automatische keten waarin wij als provincie op gemeentelijke plannen kunnen reageren. Dit vraagt in de samenwerking tussen provincie en gemeenten extra (handmatige) handelingen die leiden tot extra werk en tot grotere kans op fouten en vertragingen.

VTH - keten

Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) zijn belangrijke uitvoeringsinstrumenten om de doelstellingen van de Omgevingswet te kunnen bereiken. De VTH-keten moet daarom werken.

- In onze organisatie is een nieuw zaakstelsel geïmplementeerd dat de werkprocessen voor vergunningverlening ondersteunt.
- In de regio Utrecht wordt tussen provincie, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en andere ketenpartners gewerkt aan samenwerkingsafspraken. De bestuurlijke intentieovereenkomst ligt nu ter besluitvorming voor bij alle 40 partners. Deze afspraken worden nu verder verdiept tot ambtelijke werkafspraken en meteen in de praktijk beproefd via regionale ketentestdagen. De samenwerking die we hebben in Utrecht is waardevol. We zetten mooie gezamenlijke stappen. Iedereen levert een bijdrage voor wat mogelijk is binnen zijn-haar organisatie en profiteert van de gezamenlijk opgebouwde kennis.
- Bijna alle aanvraag- en meldingsformulieren behorend bij de omgevingsverordening zijn klaar om in het DSO aan te bieden, plus vijf vergunningchecks.

De zorgen die we hebben liggen bij de werking van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Door het oefenen komen we erachter dat er problemen ontstaan bij:

- de dienstverlening: voor initiatiefnemers blijkt het niet altijd eenvoudiger geworden.
- het binnenkrijgen van de juiste aanvragen: het Omgevingsloket weet in complexere aanvragen nog niet de juiste behandelende organisatie te koppelen aan een aanvraag.

Voor deze issues zijn we met het landelijk stelsel in gesprek over verbeteringen en Tijdelijke Alternatieve Maatregelen. Daarnaast is dit een belangrijk aandachtspunt in de regionale samenwerking. We maken werkafspraken hoe we omgaan met verkeerd 'bezorgde' aanvragen, zodat werkprocessen doorgang kunnen vinden om termijnen te halen. En tot slot zullen we zorgen dat bij inwerkingtreding er ook goede ondersteuning is voor initiatiefnemers, met informatie op de website en een geïnformeerd Klant Contact Centrum. En we zullen verwachtingen managen over wat initiatiefnemers kunnen verwachten.

Het uitstel:

Inwerkingtreding per 1 januari 2023 kende risico's, maar ook het uitstel kent risico's. Hieronder afwegingen voor onze organisatie.

Wat het uitstel voorkomt:

- Een terugval in dienstverlening: Op dit moment zijn een aantal essentiële functionaliteiten nog niet voldoende getest en beproefd. Daarmee kunnen we nog niet zeggen wat de invoering betekent voor de dienstverlening.

- Werken met (veel) work arounds: Doordat nog niet alle onderdelen van het DSO gereed waren zijn Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM's) bedacht. Werken met deze TAM's leidt af van het werken met het DSO, zoals het bedacht is. Het vertraagt daarmee het optimaal gaan functioneren van het stelsel.
- Niet interbestuurlijk afgestemde processen: Doordat het DSO nog niet gereed was zijn de digitale werkprocessen nog niet goed met elkaar beproefd. Uitstel betekent oefentijd met de regionale partners goed te oefenen hoe we als één overheid initiatiefnemers zo goed mogelijk van dienst kunnen zijn, van idee tot vergunningverlening.

Het uitstel kent ook nadelen:

- Nog geen geactualiseerd wettelijk kader: Als provincie Utrecht willen we graag aan de slag met het nieuwe wettelijke kader en de instrumenten van de Omgevingswet om ook de vruchten te kunnen plukken van dit stelsel. Gelukkig kunnen we met onze vastgestelde Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening al werken in de geest van Omgevingswet.
- Aanpassen Interim Omgevingsverordening: Mocht het uitstel langer worden dan een half jaar dan moet overwogen worden om de Interim Omgevingsverordening te wijzigen. De door Provinciale Staten op 30 maart 2022 vastgestelde Omgevingsverordening treedt nu namelijk niet in werking. Hierdoor zijn ook de verbeteringen en wijzigingen die daarin zijn opgenomen nu nog niet van kracht.
- Onzekerheid: Uitstel, en nog geen vastgestelde inwerkingtredingsdatum, betekent wederom onzekerheid. Na meerdere keren uitstel zijn vertrouwen, energie en motivatie een aandachtspunt

Vervolprocedure / voortgang:

Afhankelijk van welke inwerkingtredingsdatum zullen er bij inwerkingtreding altijd issues zijn. Als Provincie Utrecht bereiden we ons voor op de inwerkingtreding via het zogenaamde hoofdspoor, maar ook met een aantal B scenario's en maatregelen om risico's te beheersen op het gebied van communicatie en de regionale samenwerking. Zo willen we ervoor zorgen dat we altijd zo goed mogelijk gereed zijn voor inwerkingtreding. En dat we ook met onze partners zo goed mogelijk kunnen zorgen voor voldoende dienstverlening voor de initiatiefnemers in onze provincie. Na besluitvorming door de Kamers over de inwerkingtredingsdatum zullen wij u weer informeren met een voortgangsbrief en ook de mogelijke consequenties voor de Interim Omgevingsverordening.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen